

Наукові перспективи
Видавнича група

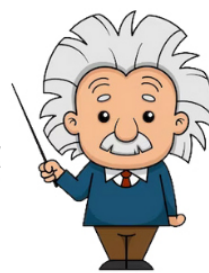
MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek LV mezinárodní
kolektivní monografie*

Česká republika
2025

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd
(Baku, Ázerbájdžán)
Institut vzdělávání Ázerbájdžánské republiky (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné
správě“ (Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)
Mezinárodní poradenská společnost "Sidcon" (Kyjev, Ukrajina)
Evropské lyceum "Vědecké perspektivy" (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2025

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of
Sciences (Baku, Azerbaijan)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in
Public Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
International Consulting company "Sidcon" (Kyiv, Ukraine)
European Lyceum "Scientific Perspectives" (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

55-th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2025

ISBN 978-617-95474-9-2
<https://doi.org/10.52058/55-2025>
UDC 001.32: 1/3] (477) (02)
C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápis č. 180/2025 ze dne 8. Dubna 2025)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávací Google Scholar

Recenzenti:

- Karel Nedbálek** - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)
Iryna Zhukova -kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Savvas Mavridis - profesor na Mezinárodní řecké univerzitě v oddělení marketingu a cestovního ruchu, Veřejná instituce
(Sit Thessaloniki, Greece)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Humeir Huseyn Akhmedov - doctor of pedagogical sciences, professor (Baku, Azerbaijan);
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačíšin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy
stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Dina Dashevskaya - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: LV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. str. 633

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

*§6.5 РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ (Смоляк В.М., комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Турубарова А.В., комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, Кіріллова А.О., комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради).....*349

*§6.6 ЮНАЦЬКА КОНФЛІКТНІСТЬ: ПСИХОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА (Куліненко Л.Б., Ізмаїльський державний гуманітарний університет).....*378

ODDÍL 7. LÉKAŘSKÉ VĚDY

*§7.1 МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ГАЛУЗІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ (Гнатенко Т.С., Черкаська медична академія, Лисенко Н.В., ФП «Юрія-фарм», Сайфудінова Р.П., Черкаська медична академія).....*391

*§7.2 ПОКАЗНИКИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ГЕМОДИНАМІКИ НА ТЛІ НАБУТОЇ КОРОТКОЗОРОСТІ СЕРЕДНЬОГО СТУПЕНЯ (Переходько К.М., Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя).....*402

*§7.3 АНЕМІЧНИЙ СИНДРОМ У ДІТЕЙ (Щербатюк Н.Ю., ТНМУ імені І. Я. Горбачевського).....*412

ODDÍL 8. ÚČETNICTVÍ, ANALÝZY A AUDIT

*§8.1 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДНОГО ТРАНПОРТУ (Артюх О.В., Одеський національний економічний університет, Хетагурова Н.О., Одеський національний економічний університет).....*422

ODDÍL 9. MEZINÁRODNÍ EKONOMIKA

*§9.1 СУЧАСНІ БАНКІВСЬКІ СИСТЕМИ КИТАЮ, ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ТА ЯПОНІЇ: ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ (Туріянська М.М., Миколаївський класичний університет імені Пилипа Орлика, Коренюк Л.В., Український Державний університету науки і технологій).....*448

anemia. European Journal of Clinical Nutrition 2024; 79(2):156-160. DOI: 10.1038/s41430-024-01522-9

3. Sharma G., Gupta S., Atri SK, Sharma P. Reversible alteration of nerve conduction velocity in iron deficient anemic patients in response to treatment. Journal of Advances in Medicine and Medical Research 2021; 33(7): 40-4.

4. Починок ТВ. Залізодефіцитна анемія у дітей. Сучасна педіатрія 2016; 75(3):65-69. DOI:10.15574/SP.2016.75.65

ODDÍL 8. ÚČETNICTVÍ, ANALÝZY A AUDIT

§8.1 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДНОГО ТРАНПОРТУ (Артюх О.В., Одеський національний економічний університет, Хетагурова Н.О., Одеський національний економічний університет)

Вступ. Внутрішній контроль у системі управління підприємств водного транспорту є важливим інструментом, який в умовах економічних криз сприяє підвищенню ефективності їх фінансово-господарської діяльності, зниженню різноманітних ризиків.

Необхідною умовою дієвості внутрішнього контролю є його належне інформаційне забезпечення. Саме суттєва інформація, яка визначена економічно доцільною, прийнятною, та є достовірною і своєчасною в обліково-аналітичній системі, обумовлює досягнення головної мети внутрішнього контролю - сприяти побудові ефективної системи управління на підприємствах водного транспорту. Тому уявляється важливим дослідити проблемні аспекти інформаційного забезпечення внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту.

Виклад основного матеріалу. Інформаційне забезпечення, як поняття, у науковій та фаховій літературі є досить дискусійним, багатоваріантним. Якщо звернутися до етимологічних, фінансово-економічних словників, то у більшості з них термін «інформаційне забезпечення» тлумачиться як сукупність усіх даних та способів їх опрацювання, ... призначених для обслуговування користувачів інформації» [1].

У багатьох працях дослідників інформаційне забезпечення тлумачиться як: процес забезпечення інформацією або результат процесу забезпечення інформацією через її отримання, обробку, накопичення, зберігання для прийняття управлінських рішень; діяльність, що пов'язана з опрацюванням інформації на всіх етапах її проходження для прийняття управлінських рішень; сукупність інформації (даних), а також засобів та способів її створення, зберігання, нагромадження, оброблення, передавання для прийняття управлінських рішень; система одержання, оцінювання, зберігання та перероблення даних для прийняття управлінських рішень.

Огляд наукових та фахових джерел показує, що більшість дослідників розглядають інформаційне забезпечення як процес (результат процесу) / діяльність або як систему/ сукупність.

Високо оцінюючи напрацювання вчених, хотілося би звернути увагу на те, що при розробці уніфікованого підходу до дефініції «інформаційне забезпечення» бажано враховувати вимоги нормативних джерел. Саме у такому контексті розглянемо інформаційне забезпечення, як поняття, виходячи з дефініції «інформація», «забезпечення» та з їх взаємозв'язку.

Відповідно до Закону України «Про інформацію» інформація – «це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [2]. Подібне пояснення надається і в Законі України «Про захист економічної конкуренції» [3].

Розглянемо основні види інформації, які, зазвичай, використовуються у процесі внутрішнього контролю дослідження (табл. 1).

Таблиця 1

Основні види інформації

Види інформації	Джерела інформації, стисла характеристика видів інформації
Інформація довідково-енциклопедичного характеру	Енциклопедії, словники, довідники, картографічні матеріали, електронні бази та банки даних, архіви різноманітних довідкових інформаційних служб, мереж та систем, довідки органів державної влади та місцевого самоврядування,
Інформація про товари, роботи, послуги	Дані, які розкривають кількісні, якісні та інші характеристики товарів, робі, послуг
Податкова інформація	Сукупність даних, що створені або отримані платниками податків у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації функцій учасників податкових відносин
Правова інформація	Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативно-правові акти, міжнародні договори, норми міжнародного права, ненормативні правові акти, повідомлення медіа, інші джерела інформації з правових питань
Статистична інформація	Документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства

Джерело: складено за [2]

Дані табл. 1 свідчать, що чимало видів інформації на законодавчому рівні не закріплено. Це стосується таких видів інформації, як: економічна, облікова, управлінська, які широко розповсюджені у діючій практиці суб'єктів економічних відносин.

Звичайно, під економічною інформацією розуміють будь-яку інформацію, пов'язану з економічними явищами та процесами – процесами виробництва, розподілу, обміну і споживання. Втім відсутність нормативного визначення обумовлює різноманіття підходів до понятійних категорій, які простежуються у науковій та фаховій літературі, що є негативним фактором функціонування системи управління вітчизняних підприємств.

Похідною складовою економічної інформації є облікова інформація. Що стосується поняття «облікова інформація», то більшість дослідників усвідомлюють його сутність через термін «бухгалтерський облік», який

розшифровується у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4]. У такому контексті під обліковою інформацією розуміють інформацію про діяльність, результати діяльності підприємства та його фінансовий стан, яка відображається у первинних документах (у паперовій або в електронній формі) підприємства.

Відсутність законодавчого закріплення терміну «облікова інформація» обумовлює існування проблем відповідності нормативної документації, достатності первинних документів для проведення контрольно-аналітичної роботи, що загалом знижує якість облікової інформації і, як наслідок, зменшує довіру користувачів (зовнішніх та внутрішніх) до її достовірності, повноти та своєчасності.

Сутність терміну «управлінська інформація» доречно розкривати у різних аспектах:

- у широкому (виходячи з загального функціоналу системи управління підприємством) – як дані / відомості, що можуть бути корисними для підприємства під час розробки та реалізації управлінських рішень;
- у вузькому (виходячи з терміну «внутрішньогосподарський / управлінський облік») – як дані / відомості про фінансово-господарську діяльність підприємства для потреб внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Далі дослідимо термін «забезпечення». За Словником української мови слово «забезпечення» походить від слова «забезпечити», яке означає: «поставити щось у достатній кількості, задовольняти кого-, що-небудь у якихось потребах»; «створювати надійні умови для здійснення чого-небудь» [5]. Тотожні пояснення зустрічаються і в інших словниках та довідниках. Отож, виходячи з наведеної семантики, можна слово «забезпечення» розуміти як споріднене до слів / словосполучень «достатнє постачання, надійне

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

створення». Саме в цій логіці доцільно визначитися із сутністю терміну «інформаційне забезпечення».

Вважаємо, що у загальному сенсі поняття «інформаційне забезпечення» можна розуміти як систему, в якій її основні елементи - інформаційні ресурси; інформаційний процес, як сукупність послідовних дій; інформаційні комунікації, інформаційний інструментарій (методи, прийоми, способи) - знаходяться у постійній взаємодії. Індикатором ефективного функціонування цієї системи є прагнення реалізувати основну мету: побудувати достовірну, повну та своєчасну інформаційну базу для задоволення потреб користувачів. Але, припускаючи, що діяльність суб'єктів господарювання є безперервною, то досягнення мети інформаційного забезпечення, як системи, не обмежується часом і, через постійну динаміку інформаційного процесу, окремим результатом.

Впевнені, що саме у такому контексті доцільно досліджувати інформаційне забезпечення внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту. Не викликає сумніву і те, що інформаційне забезпечення внутрішнього контролю слід формувати з урахуванням взаємозв'язку між інформаційними потребами суб'єктів внутрішнього контролю (тобто, носія контрольних функцій щодо об'єкта контролю [6]), які можуть бути різними (через власний набір контрольних функцій, рівень компетентності та досвід), і інформаційним забезпеченням їх діяльності [7, 12].

Фінансово-господарська діяльність підприємств водного транспорту, втім як і інших суб'єктів господарювання, обов'язково знаходить відображення в обліку та звітності. Облікова система у свою чергу складається із відповідних підсистем (бухгалтерського, податкового, управлінського, статистичного обліку тощо), які тісно пов'язані між собою та доповнюють один одного. Звичайно, кожному виду обліку, тобто процесу «виявлення,

вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації ... користувачам» [4], притаманний свій масив інформації, складові якого можуть містити як однакові, так і різні інформаційні потоки.

Розглянемо інформаційну складову внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності підприємства водного транспорту - Приватного акціонерного товариства «Українське Дунайське пароплавство» (ПрАТ «УДП»), яке є однією з найбільших державних судноплавних компаній України, має статус Національного перевізника № 1 та займає до 20 % ринку вантажних перевезень на Дунаї.

У логіці системного підходу дослідимо інформаційне забезпечення за кожним етапом організації та проведення внутрішнього контролю фінансово-господарської діяльності підприємства, яке знаходить відображення в бухгалтерському обліку та звітності. Припустимо, що внутрішній контрольний захід, який передбачено планом служби внутрішнього контролю, має здійснюватися у формі документальної перевірки уповноваженими фахівцями (внутрішніми контролерами, ревізорами) підприємства за відповідний період.

На початковому етапі внутрішнього контролю уповноваженими фахівцями, звичайно, виконуються основні процедури, а саме:

- визначаються завдання, виходячи з основної мети внутрішнього контролю;
- проводиться попереднє дослідження об'єкта внутрішнього контролю, яке передбачає:
 - а) збір та опрацювання інформації із зовнішніх та внутрішніх джерел;
 - б) аналіз фінансово-господарської діяльності за певним алгоритмом, розробленим фахівцями внутрішнього контролю, виходячи з їх професійного досвіду, з визначенням найбільш ризикових операцій та побудуванням блок-схем ідентифікації, оцінювання та мінімізації ризиків;

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

- формуються план та програма перевірки, з визначенням методів, способів, прийомів та процедур проведення контролю;
- визначається чисельність та розподіляються обов'язки внутрішніх контролерів із залученням за необхідністю експертів;
- встановлюється термін перевірки.

Попереднє дослідження об'єкта внутрішнього контролю - фінансово-господарської діяльності ПрАТ «УДП» починається з опрацювання зовнішніх та внутрішніх інформаційних ресурсів: установчих, реєстраційних документів, ліцензій та іншої дозвільної документації, галузевої угоди, колективного договору, Положення про організаційну структуру управління підприємства, інших внутрішніх стандартів, на підставі яких фахівці внутрішнього контролю мають установити їх відповідність / невідповідність об'єкту контролю та переконатися в наступному:

1. ПрАТ «УДП» є державним акціонерним товариством, єдиним засновником та акціонером якого є держава. Управління корпоративними правами держави у статутному капіталі товариства здійснює Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України.

2. Структура управління ПрАТ «УДП» є дворівневою, яка передбачає наявність загальних зборів, наглядової ради та виконавчого (одноосібного) органу - генерального директора.

3. Наглядова рада здійснює управління товариством, регулює та контролює його діяльність, у тому числі здійснює контроль за своєчасністю надання (оприлюднення) достовірної інформації про діяльність ПрАТ «УДП», а також забезпечує ефективність системи внутрішнього контролю.

4. Статутний капітал товариства, який зареєстрований та сформований у повному обсязі, поділений на прості іменні акції, 100 % яких належать акціонеру - державі в особі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

5. Основні види діяльності ПрАТ «УДП» згідно зі Статутом:

- діяльність морського та внутрішнього водного (річкового) вантажного та пасажирського транспорту;
- агентування та фрахтування морського та внутрішнього водного (річкового) вантажного та пасажирського транспорту; суднобудування та судноремонт,
- усі види технічного обслуговування, ремонту, модернізації та переобладнання суден;
- транспортне оброблення вантажів;
- допоміжна діяльність у сфері транспорту тощо.

За даними офіційного сайту ПрАТ «УДП» з 2022 року функціонує власний стивідорний комплекс у м. Кілії. В експлуатації ПрАТ «УДП» знаходиться 24 самохідних судна, 204 одиниці несамохідного флоту. До морського флоту ПрАТ «УДП» входять 6 суден-суховантажів дедвейтом до 3700 тонн. Основу вантажів компанії складають експортні перевезення зернових з українських портів на Дунаї.

На виконання певних видів діяльності ПрАТ «УДП» має відповідні дозволи та ліцензії згідно із законодавчими вимогами, зокрема, щодо надання послуг: з перевезення пасажирів та вантажів водним, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом; у сфері освіти, будівництва, туроператорської діяльності тощо.

Проведення аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «УДП» на стадії попереднього дослідження об'єкта внутрішнього контролю вимагає використання відповідних інформаційних ресурсів, виходячи з поставлених завдань (табл. 2).

Таблиця 2

Інформаційні ресурси для аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «УДП» під час внутрішнього контролю

Завдання аналізу у процесі внутрішнього контролю	Інформаційні ресурси
Оцінка функціонування складових структур управління у відповідності до Статуту	Оцінка діяльності Загальних зборів, Наглядової ради, Виконавчого органу виконується на співставленні даних зі Статуту, Положення про Наглядову раду, Довідки про включення до ЄДРПОУ, Свідоцтва про державну реєстрацію із внутрішніми розпорядженнями, рішеннями, цивільно-правовими договорами, наказами про призначення членів Наглядової ради та на посади і звільнення керівників філій, представництв, відокремлених підрозділів, керівників апарату управління та іншими даними.
Аналіз даних про засновників, бенефіціарних власників, володіння ними корпоративними правами, у тому числі інших суб'єктів господарювання	Аналіз проводиться на підставі таких даних, як: - відомості про акціонерів та їхні частки (zareєстровані та фактично внесені) у статутному капіталі, із зазначенням форми та дати внесків; реєстри власників акцій за даними державного реєстратора; - дані про акціонерів, які є / були засновниками інших суб'єктів господарювання; - дані про спільні та дочірні підприємства ПрАТ «УДП» щодо їх суми та форми внесків у статутний капітал; - дані про дивіденди, отримані від дочірніх та спільних компаній, частка у статутному капіталі яких належить ПрАТ «УДП», або втрати (з розкриттям причин понесення втрат) від володіння корпоративними правами акціонерів товариства; - Фінансові звіти та відомості нарахування дивідендів, що сплачуються до бюджету державними не корпоратизованими підприємствами; - відомості про ліквідацію суб'єктів господарювання, корпоративними правами яких володіло товариство.
Оцінка функціонування відокремлених структур	Оцінка діяльності відокремлених структур (філій, госпрозрахункових підрозділів, служб тощо), а також закордонних Головних агентств, виконується на підставі вивчення їх статусу, співставлення їх діяльності, задекларованої у відповідних Положеннях та їх фактичною діяльністю за видами.
Загальний аналіз організаційної структури управління та штатного розкладу	У процесі аналізу вивчається організаційна структура управління ПрАТ «УДП», яка затверджена та діє у відповідному періоді; інформація про загальну чисельність працюючих, у тому числі за сумісництвом; питому вагу управлінського апарату, виробничих працівників та працівників, задіяних у невиробничій сфері у загальній кількості працівників.

Джерело: власна розробка

Під час вирішення завдань, наведених у табл. 2, варто на підставі отриманої інформації проаналізувати взаємодію ПрАТ «УДП» з його госпрозрахунковими відокремленими структурними підрозділами (ГВСП), закордонними Головними агентствами та афілійованими компаніями.

Очікуваний результат від вирішення завдань внутрішнього контролю на цьому етапі передбачає відповіді на такі питання:

1. Чи відповідає діючим нормативам діяльність складових структур управління?
2. Чи відвічають законодавчим вимогам та статутним документам дані про засновників, бенефіціарних власників?
3. Чи достовірно, своєчасно та у повному обсязі відображені відомості про засновників ПрАТ «УДП», афілійованих осіб та операції, пов'язані з корпоративними правами у системі обліку та звітності?
4. Чи відповідає внутрішнім регламентам (положенням) ПрАТ «УДП» фінансово-господарська діяльність ГВСП, закордонних Головних агентств?
5. Чи виявлені порушення чинного законодавства під час опрацювання поставлених завдань? Якщо так, то їх слід перелічити та обґрунтувати.
6. Які види ризиків виявлені, ідентифіковані та як оцінені (необхідно навести алгоритм оцінки та запропонувати способи їх опрацювання у напрямку подальшої мінімізації).

Звичайно, ПрАТ «УДП» завжди планує свою фінансово-господарську діяльність, визначає перспективи розвитку, виходячи з попиту споживачів на свої товари, продукцію, роботи та послуги. Діяльність ПрАТ «УДП» здійснюється відповідно до фінансового плану на відповідний період (рік), який затверджується Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України. Саме у фінансовому плані ПрАТ «УДП» робляться прогнози, планується фінансово-господарська діяльність за певними видами

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

на поточний рік та на перспективу, виходячи з основних індикаторів (формування фінансових результатів; розрахунків з бюджетом стосовно нарахування і сплати податків, зборів та інших податкових платежів; стану та руху активів та джерел їх утворення та інших показників), та пропонується план заходів з підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

Тому на етапі попереднього дослідження об'єкта контролю, з метою забезпечення виконання фінансового плану підприємства водного транспорту та з ціллю покращення його платоспроможності, виявлення резервів підвищення ефективності, проводиться аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «УДП», який варто здійснювати із врахуванням Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства [8].

Основні джерела інформації для проведення такого аналізу варто розглядати скрізь призму послідовного вирішення аналітичних завдань, як:

1. Оцінка фінансового стану підприємства та фінансових факторів, що мають вплив на платоспроможність (зокрема: аналіз активів, власного капіталу та зобов'язань).
2. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «УДП».
3. Аналіз платоспроможності та ознак банкрутства підприємства.

1 завдання - Оцінка фінансового стану підприємства

Для оцінки фінансового стану підприємства передбачена система показників, розрахунок яких за певним алгоритмом характеризує той чи інший аспект фінансового стану або фінансово-господарської діяльності підприємства, та в цілому – загальний фінансовий стан підприємства.

Джерела інформації для оцінювання фінансового стану підприємства та фінансових факторів, які мають вплив на платоспроможність, унаочнені у табл. 3.

Таблиця 3.

Джерела інформації для оцінювання фінансового стану підприємства (необоротні та оборотні активи)

Завдання аналізу	Інформаційні джерела для аналізу активів у процесі оцінювання фінансового стану підприємства
Оцінка стану основних засобів Визначити: 1) частку основних засобів у складі необоротних активів; 2) активну частку основних засобів; 3) ступінь зносу; 4) ступінь поновлення; 5) причини вибуття та частину вибуття; 6) співвідношення суми основних засобів від різних видів діяльності до загальної суми основних засобів.	1. Положення про облікову політику. Розпорядчі документи. 2. Договори щодо операцій з необоротними активами (у тому числі з державним майном) – придбання або відчуження, передачі в оренду, чартер чи спільну діяльність; отримані погодження засновника на проведення операцій відчуження із необоротними активами тощо. 3. Фінансова (Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності), статистична звітність (Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції, форма № 2-ОЗ ІНВ за 2024 р.). 4. Первинні документи з обліку та списання основних засобів за власно розробленими чи нормативно закріпленими типовими формами [9], як: - акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, реконструкцію та модернізацію основних засобів (зокрема: суден, барж, буксирів, ліхтерів морського та річкового флоту); - акти передачі на ремонт, приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів; - акти переоцінки, списання основних засобів; - розрахунки амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів; - інвентарні картки обліку основних засобів [9]; - товарно-транспортні накладні (ТТН), у тому числі в електронній формі (е -ТТН), податкові накладні; - типові форми для результатів інвентаризації [10]; - бухгалтерські звіти, довідки тощо. 5. Облікові реєстри: відомості щодо груп основних засобів, термінів їх експлуатації, дані про балансову, первісну вартість тощо (таблиці, журнали-ордери, меморіали, книги). 6. Зовнішні джерела (наприклад, Інтернет-сайти НБУ, Державної служби статистики – для визначення курсу іноземної валюти; справедливої /звичайної ціни по операціям з пов'язаними особами). 7. Бухгалтерські проведення.
Оцінка ліквідності Визначити: 1) маневреність власних оборотних засобів; 2) ліквідність (поточну, швидку,	1. Положення про облікову політику. Розпорядчі документи. 2. Договори з контрагентами щодо операцій придбання-продажу запасів та інших активів; внутрішньофірмові регламенти, які підтверджують правомірність внутрішніх розрахунків. 3. Фінансова (Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Примітки до річної фінансової звітності), статистична звітність (форми державного статистичного спостереження щодо діяльності підприємств водного транспорту - Звіти про роботу підприємства водного транспорту, про перевезення вантажів і

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

Завдання аналізу	Інформаційні джерела для аналізу активів у процесі оцінювання фінансового стану підприємства
абсолютну); 3) частку оборотних коштів в активах.	пасажирів водним транспортом тощо). 4. Первинні документи з обліку та списання запасів, розрахунків з різними дебіторами – резидентами та нерезидентами, за власно розробленими чи нормативно закріпленими типовими [11] формами, як: - акти приймання-передачі, списання запасів; - накладні, податкові накладні; накладні-вимоги; - лімітно-забірні картки, картки складського обліку запасів; - прибуткові ордери, матеріальні ярлики [11]; - типові форми для результатів інвентаризації [10]. 5. Облікові реєстри: картка складського обліку матеріалів, відомості номенклатури запасів, їх переоцінки та інші дані (таблиці, журнали-ордери, меморіали, книги). 6. Бухгалтерські проведення.

Джерело: складено за [9; 10; 11]

Отже, використання інформаційних джерел, наведених у табл. 3, дасть можливість ПрАТ «УДП» аналізувати за різними критеріями стан основних засобів, які є найбільш вагомою складовою у структурі необоротних активів, та визначати їх ліквідність для з'ясування ступеню здатності компанії своєчасно погашати свої зобов'язання.

Оцінювання фінансового стану підприємства шляхом дослідження показників власного капіталу та зобов'язань проводиться на підставі даних фінансової звітності, які знаходять підтвердження у первинній документації, в облікових реєстрах бухгалтерського обліку. З цього приводу варто відмітити, що відповідно до Статуту ПрАТ «УДП» оприлюднює звітну та іншу інформацію про свою виробничу, комерційну та фінансову діяльність (з урахуванням нормативних обмежень стосовно доступу до конфіденційної інформації) на власній веб-сторінці (веб-сайті) цілодобово, безоплатно у строки та в порядку, що визначені на законодавчому рівні та внутрішніми нормативами.

Дані фінансової звітності, як джерела аналітичної інформації, у процесі оцінювання складових фінансового стану - власного капіталу і зобов'язань ПрАТ «УДП», наведені у табл. 4.

Таблица 4

Дані фінансової звітності у процесі оцінювання власного капіталу і зобов'язань ПрАТ «УДП»

Завдання аналізу	Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про власний капітал, Звіт про рух грошових коштів, Примітки до річної фінансової звітності	
	Показники звітності ПрАТ «УДП»	Джерела аналітичної інформації у системі обліку
1	2	3
Оцінка фінансової стійкості	1. Власний капітал: зареєстрований капітал; додатковий капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток).	Дані про: зареєстрований капітал – Д-т відповідних рахунків К-т 40; Д-т 40 К-т відповідних рахунків; додатковий капітал – Д-т відповідних рахунків К-т 421, 422, 423, 424, 425; Д-т 421, 422, 423, 424, 425 К-т відповідних рахунків; нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – Д-т та К-т рахунку 44 у кореспонденції з відповідними рахунками.
Визначити показники:	2. Баланс: власний капітал; довгострокові та поточні зобов'язання і забезпечення; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Дані за Д-т та К-т пасивних рахунків - 4, 5, 6, 7 класу.
1) фінансової автономії та залежності;		
2) маневреності власного та концентрації, структури позикового капіталу;	1. Власний капітал. 2. Необоротні активи: нематеріальні активи; незавершені капітальні інвестиції; основні засоби; довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств. 3. Довгострокові та поточні зобов'язання.	Дані про: нематеріальні активи – Д-т відповідних рахунків К-т 12; Д-т 12 К-т відповідних рахунків; незавершені капітальні інвестиції – Д-т 141, 142, 143 К-т відповідних рахунків; Д-т відповідних рахунків К-т 141, 142, 143; основні засоби – Д-т 10 К-т відповідних рахунків; Д-т відповідних рахунків К-т 10. Дані з субрахунків про довгострокові та поточні зобов'язання – Д-т субрахунків 5 та 6 класу К-т відповідних рахунків; Д-т відповідних рахунків К-т субрахунків 5 та 6 класу.
3) структури довгострокових вкладень;	1. Необоротні активи. 2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення: відстрочені податкові зобов'язання; довгострокові кредити банків; довгострокові забезпечення.	
4) співвідношення позикових і власних коштів;	1. Власний капітал. 2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення. 3. Поточні зобов'язання.	
5) фінансового левериджу;	1. Баланс. 2. Власний капітал.	

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

Завдання аналізу	Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про власний капітал, Звіт про рух грошових коштів, Примітки до річної фінансової звітності	
	Показники звітності ПрАТ «УДП»	Джерела аналітичної інформації у системі обліку
1	2	3
6) продуктивності праці;	1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). 2. Середньооблікова чисельність штатних працівників	Дані з субрахунків про дохід(виручку) від реалізації – Д-т відповідних рахунків К-т 70, 71, 72, 73, 74; Д-т 70 - 74 К-т 64, 79. Середньооблікова чисельність штатних працівників визначається на підставі первинної кадрової документації, як-то: - розпорядчі документи з особового складу (накази про прийом на роботу, переведення на іншу роботу, припинення трудового договору, надання відпустки тощо); - особові картки; - таблиці обліку використання робочого часу та розрахунку заробітної плати; - розрахункові, розрахунково - платіжні та платіжні відомості.
7) фондівдачі;	1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). 2. Основні засоби.	
8) оборотності власного капіталу, кредиторської заборгованості	1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). 2. Власний капітал. 3. Поточна кредиторська заборгованість.	
Оцінка рентабельності	1. Баланс. 2. Валовий прибуток (збиток). 3. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) 4. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). 5. Чистий прибуток.	
Визначити рентабельність: продукції, активів, діяльності, власного та сукупного капіталу		

Джерело: складено за [12; 13]

Дані табл. 3 та 4 свідчать, що послідовне застосування облікової інформації під час аналітичної роботи на початковому етапі внутрішнього контролю дасть можливість за допомогою різних методів, наприклад: статистичного (вертикального, горизонтального, трендового аналізу); евристичного (факторного аналізу); розрахунку та аналізу коефіцієнтів (економіко-математичного моделювання), - оцінити фінансовий стан ПрАТ «УДП», проаналізувати фінансові фактори, що можуть привести до неплатоспроможності та, при необхідності, визначити заходи фінансового оздоровлення підприємства.

Не викликає сумнівів те, що наведені інформаційні джерела (табл. 3 та 4) потрібно використовувати у процесі аналітичної роботи як загалом по ПрАТ «УДП», так і окремо - по всіх його відокремлених структурних підрозділах та закордонних агентствах.

2 завдання - Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «УДП»

На початковій стадії внутрішнього контролю інформаційні джерела для проведення аналізу фінансових результатів діяльності ПрАТ «УДП» доцільно досліджувати, використовуючи дані фінансової звітності (насамперед, Звіту про фінансові результати / Звіту про сукупний дохід) та бухгалтерського обліку – первинної документації, облікових регістрів, бухгалтерських проведення.

Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «УДП» передбачає розгляд основних компонент фінансового результату - доходів та витрат. Саме через їх розкриття варто розглядати інформаційні джерела, які є підтвердженням показників фінансових результатів діяльності підприємства.

1. Доходи

До складу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «УДП» включаються доходи за вирахуванням знижок, ... та податків і зборів [14], а саме доходи від:

- надання транспортних послуг по перевезенню вантажів і пасажирів як на території України, так і за її межами (морський флот, річковий вантажний і пасажирський флот, службово-допоміжний флот ПрАТ «УДП»);
- здавання в оренду інвестиційної нерухомості; суднобудування, судноремонту (ГВСП «Кілійський суднобудівельно-судноремонтний завод ПрАТ «УДП»);
- надання стивідорних послуг (ГВСП «Кілійський суднобудівельно-судноремонтний завод ПрАТ «УДП»);
- інших видів діяльності.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

У системі бухгалтерського обліку інформація про доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) узагальнюється на субрахунках 701 та 703 з відповідним проведенням: Д-т 70 К-т 79.

Під час аналізу доходів від основної діяльності уявляється важливим досліджувати дані: про обсяги перевезень вантажів за номенклатурою (наприклад, генеральних / тарно-штучних, суховантажних сипучих, наливних вантажів), видами перевезень (наприклад, експортних, імпортних, каботажних, між іноземними портами); про кількість перевезення пасажирів та пасажирооборот на підприємствах водного транспорту тощо. Такі дані в подальшому мають використовуватися у процесі внутрішнього контролю (зокрема, при опрацюванні ризиків та розробці заходів їх мінімізації).

Також слід зазначити, що виконання плану основних доходів від перевезення вантажів (річковим та морським флотом) та пасажирів в ПрАТ «УДП» покладено на службу експлуатації флоту – СЕФ, головне завдання якої – забезпечення прибутковості діяльності ПрАТ «УДП» від експлуатації флоту. Тому, виходячи з функціональних завдань відділів СЕФ, важливішим аспектом внутрішнього контролю, на наш погляд, є отримання та дослідження даних від СЕФ про фінансово-господарську діяльність морського та річкового флоту, про доходи і витрати від основної діяльності ПрАТ «УДП».

Інформація, яка підлягає опрацюванню, стосується перш за все: договорів, букінг-нот на буксирування флоту по річці Дунай, перевезення проектних вантажів на понтонах, менеджментських угод (бербоут-чартер, тайм-чартер, рейсовий чартери); діючих тарифів та фрахтових ставок на лініях роботи флоту, умов їх застосування, розрахунків з контрагентами (резидентами та нерезидентами) тощо.

До інших операційних доходів ПрАТ «УДП» включаються доходи від:

- реалізації іноземної валюти у формі додатної різниці між ціною купівлі-продажу та балансовою вартістю іноземної валюти (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 312 К-т 711);
- реалізації виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 36 К-т 712);
- оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, отриманих від списання суден у зв'язку з ліквідацією (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 201, 207, 209 К-т 712);
- операційної оренди (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 36, 37 К-т 713);
- операційної курсової різниці (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 312, 362 К-т 714);
- одержаних штрафів, пені, неустойки (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 36, 37, 63, 68 К-т 715);
- відшкодування раніше списаних активів (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 30, 31, 20, 22, 28 К-т 716);
- списання кредиторської заборгованості (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 63, 68 К-т 717);
- безоплатно одержаних оборотних активів (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 20, 22, 28 К-т 718);
- діяльності житлово-комунальних, обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого, культурного призначення підприємства (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 37 К-т 719);

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

- відшкодування комунальних платежів орендарями, по фрахту суден морського та річного флоту (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 37, 68 К-т 719).

- відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 311, 312 К-т 719).

Дохід від участі в капіталі містить інформацію про доходи від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться за методом участі в капіталі (Д-т 14 К-т 721, 722, 723).

До інших фінансових доходів ПрАТ «УДП» включаються: дивіденди одержані (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 67 К-т 731); відсотки одержані (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 31, 37 К-т 732); інші доходи від фінансових операцій (дані бухгалтерських рахунків, наприклад: Д-т 68 К-т 733).

До інших доходів ПрАТ «УДП» відносяться доходи від неопераційної курсової різниці (Д-т рахунків активів, пов'язаних з інвестиційною та фінансовою діяльністю К-т 744).

Окремо варто розглянути інформаційні ресурси, які мають забезпечувати аналіз показників сукупного доходу (Частина II Звіту про фінансові результати).

Сукупний дохід, який визначає «зміни у власному капіталі... за винятком змін... за рахунок операцій з власниками [12], можна представити як співвідношення таких показників (формула 1):

$$\text{СД} = \text{ЧФР} + \text{ІСД}, \quad (1)$$

де СП - сукупний дохід (Звіт про фінансові результати, форма № 2);

ЧФР - чистий фінансовий результат за звітний період: прибуток чи збиток (Звіт про фінансові результати, розділ I форми № 2);

ІСД - інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати, розділ II форми № 2), який містить в собі показники:

- дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів (дані бухгалтерських рахунків, наприклад з дооцінки: Д-т 10, 11, 12 К-т 411, 412, 414 та Д-т 14 К-т 413);
- накопичених курсових різниць, які відображаються у складі власного капіталу (обороти К-т 423 / Д-т 423 – позитивна / від’ємна курсова різниця);
- частки іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств (обороти К-т 42), та іншого сукупного доходу (обороти К-т 424, 425) [12-14].

2. Витрати

Інформація про витрати має аналізуватися за такими статтями Звіту про фінансові результати, як: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі та інші витрати (рис. 1).

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) містить такі складові, як: виробничу собівартість реалізованої протягом звітного періоду продукції (робіт, послуг), нерозподілені постійні ЗВВ та наднормативні виробничі витрати; первісну вартість або чисту вартість реалізованих протягом звітного періоду товарів.

Виробнича собівартість транспортних послуг ПрАТ «УДП», реалізованих протягом звітного періоду, містить: прямі матеріальні витрати (у тому числі вартість паливно-мастильних матеріалів, запчастин, електроенергії); прямі витрати на оплату праці (нарахована заробітна плата, ЄСВ); інші витрати (навігаційні, канальні збори, вартість стивідорних робіт, буксирування, витрати на страхування флоту, вартість туристичного обслуговування, харчування членів екіпажів та пасажирів, утримання ресторанів, барів, витрати на відрядження).

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

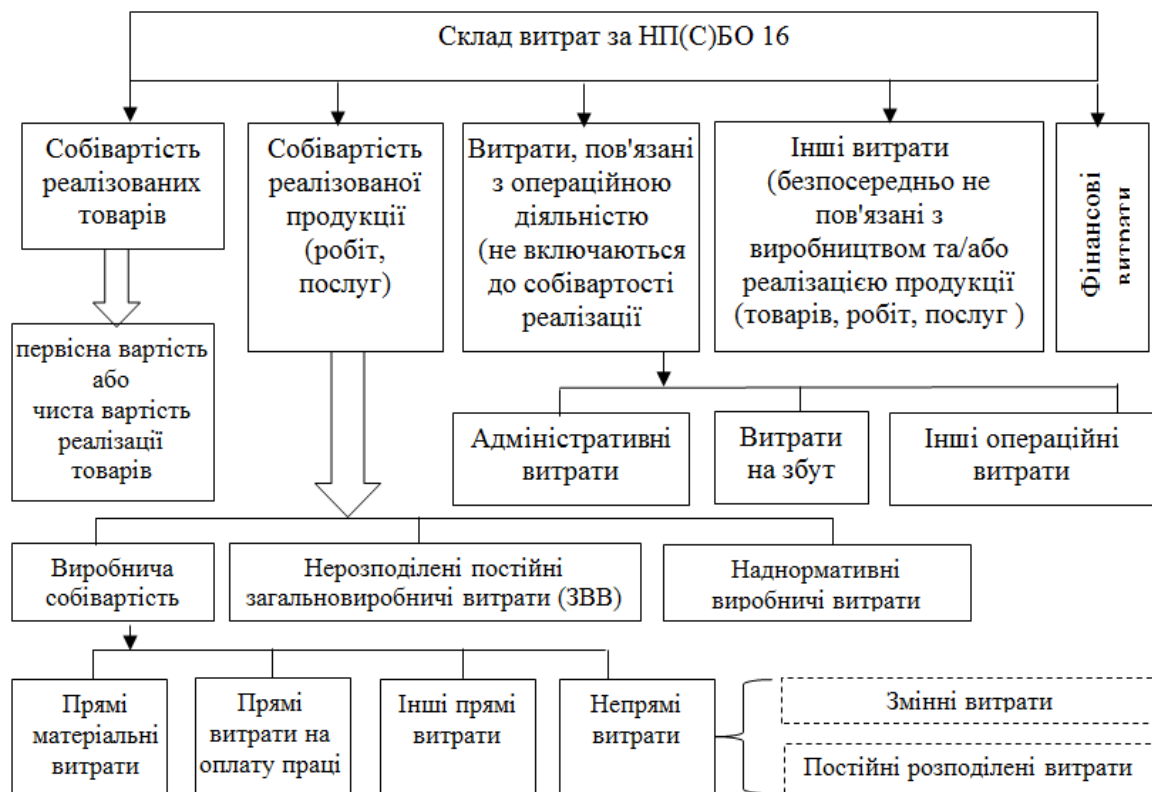

Рис. 1 Структурні компоненти витрат у світлі національних стандартів бухгалтерського обліку

Джерело: складено за [15; 16]

Інформація про такі витрати у системі бухгалтерського обліку акумулюється на рахунку 23 з подальшою деталізацією на аналітичних рахунках відповідно до робочого плану рахунків.

Найбільш поширені витрати, які не відносяться до виробничої собівартості, але пов'язані з операційною діяльністю ПрАТ «УДП», - це:

- адміністративні витрати (амортизація основних засобів загальногосподарського призначення – Д-т 92 К-т 13; матеріали – Д-т 92 К-т 20, 22, 28; заробітна плата та ЄСВ - Д-т 92 К-т 66, 65; представницькі витрати – Д-т 92 К-т 20, 28, 30, 31, 63; транспортні витрати - Д-т 92 К-т 20, 63; канцелярські та поштові витрати - Д-т 92 К-т 20, 22, 63; витрати на підготовку кадрів, витрати

на друк власної газети «Дунаєць» - Д-т 92 К-т 20, 22, 63; послуги охорони, незалежного аудиту - Д-т 92 К-т 63; комісійні з фрахту, брокерська комісія – Д-т 92 К-т 63, 68; тощо);

- витрати на збут (витрати на маркетинг та рекламу – Д-т 93 К-т 63, 20, 22; витрати на оплату праці та ЄСВ – Д-т 93 К-т 66, 65; амортизація, ремонт та обслуговування основних засобів – Д-т 93 К-т 13, 20, 22, 63; тощо);

- інші операційні витрати (собівартість реалізованої іноземної валюти – обороти Д-т 942; собівартість реалізованих виробничих запасів – обороти Д-т 943; сумнівні та безнадійні борги – Д-т 944 К-т 36; втрати від операційних курсових різниць – обороти Д-т 945; нестачі і втрати від псування цінностей – Д-т 947 К-т 20, 22, 26, 28; визнані штрафи, пені, неустойки – Д-т 948 К-т 36, 37, 63; витрати на утримання пансіонату, спорткомплексу, бази відпочинку, клубу моряків, бібліотеки, музею, веслувальної бази, медпункту, інших закладів оздоровчого та культурного призначення – Д-т 949 К-т 13, 20, 22, 66, 65, 63; фінансування профкомів, ради ветеранів – Д-т 949 К-т 31, 28; тощо).

Інші витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності ПрАТ «УДП», це: витрати, пов'язані зі списанням необоротних активів у зв'язку з їх ліквідацією (Д-т 972 К-т 10, 11, 12); витрати від неопераційних курсових різниць (Д-т 974 К-т 362); виплати ветеранам, ювілярам допомоги відповідно до умов Колективного договору (Д-т 977 К-т 311).

Найбільш поширені фінансові витрати на ПрАТ «УДП» - це витрати на відсотки (оборот Д-т 951) та інші витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу (оборот Д-т 952).

Звичайно, облікова інформація має бути упорядкована на всіх стадіях облікового процесу з метою оптимального забезпечення контрольних функцій у системі управління (рис. 2).

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

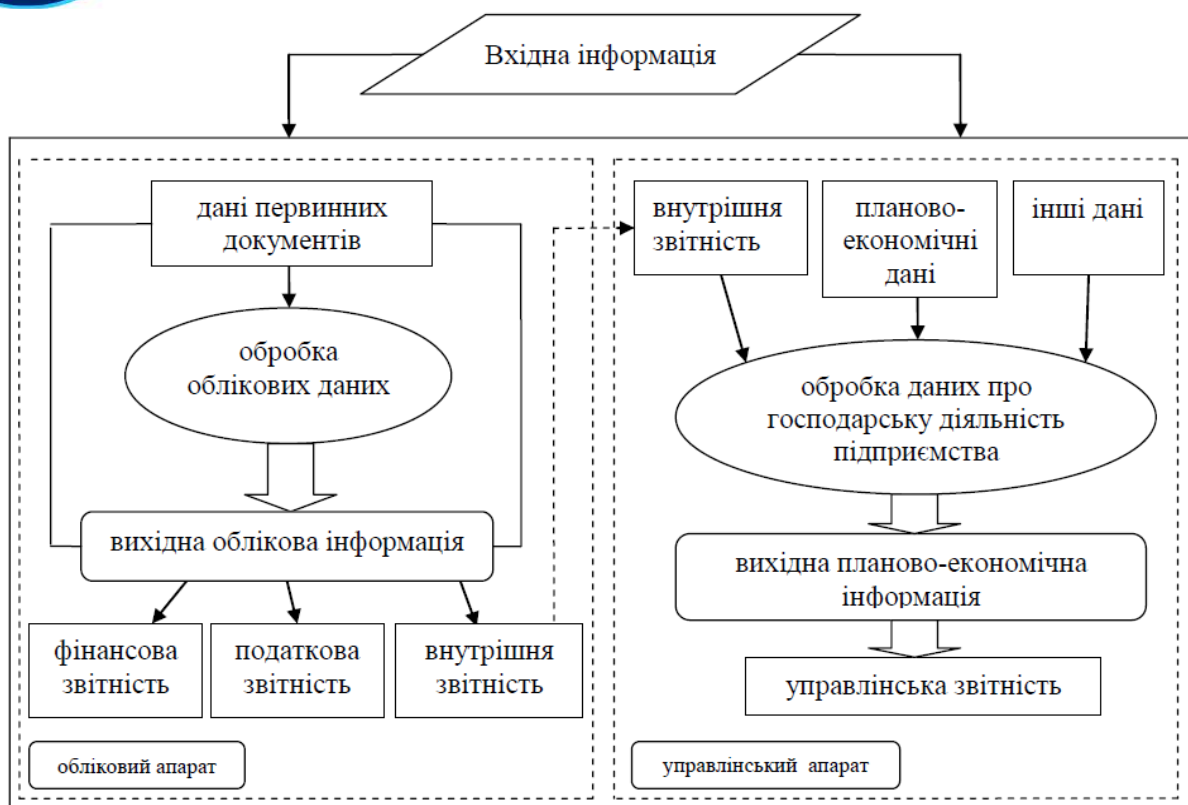

Рис. 2 Упорядкованість облікової інформації у системі управління
Джерело: складено за [17, с. 124]

Отже, розглянуті інформаційні ресурси, дають можливість: дослідити правильність визначення доходів і витрат, та, відповідно, фінансових результатів діяльності підприємства водного транспорту; та проаналізувати фінансово-господарську діяльність з визначенням різноманітних ризиків на початковому етапі внутрішнього контролю.

При цьому варто зазначити, що на всіх стадіях фінансово-господарського процесу підхід до відбору інформаційних ресурсів має ґрунтуватися на критеріях суттєвості, економічної доцільності та прийнятності. Саме такий підхід до інформаційних потоків може забезпечувати достовірне, повне, якісне та своєчасне розкриття даних про той чи інший об'єкт внутрішнього контролю.

Також необхідно відмітити, що незважаючи на фундаментальну схожість бізнесу, видів діяльності, загальних підходів до системи управління підприємств водного транспорту, а тому і на широку подібність інформаційного забезпечення, все ж такі не можна не погодитися з тим, що для кожного підприємства (як-то: пароплавство, порт, судноплавна та інша компанія водного транспорту) інформаційне забезпечення має характерні особливості. Це пов'язано і з неоднаковими можливостями того чи іншого підприємства користуватися різноманітними ресурсами - фінансовими, економічними, технічними, програмними, людськими тощо, сукупність яких прямо впливатиме на повноту, своєчасність та якість інформаційних потоків, які у кінцевому підсумку продукують відповідне інформаційне забезпечення. Але очевидним уявляється те, що організація інформаційного забезпечення внутрішнього контролю, як функціональної складової системи управління, повинна завжди орієнтуватися на мінімізацію витрат ресурсів за умови спроможності прийняття і реалізації оптимальних рішень.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що дослідження сучасних ставлень до понятійних категорій, пов'язаних з терміном «інформаційне забезпечення», змістовне розкриття за системним підходом специфіки інформаційних ресурсів на підприємствах водного транспорту дало можливість довести, що повне, достовірне та своєчасне інформаційне забезпечення у системі внутрішнього контролю сприятиме побудові ефективної системи управління на підприємствах водного транспорту.

Список використаних джерел:

1. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять : ДСТУ 7448:2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. III, 41 с. (Національний стандарт України) Зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26–80.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LV mezinárodní kolektivní monografie

2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. № 2657-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/stru#Stru>

3. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001. № 2210-III / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2210-14>

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

5. Словник української мови: в 20 т. / НАН України, Укр. мовно-інф. фонд; за ред. В. М. Русанівського. К. : Наук. думка, 2010. ISBN 978-966-00-1050-5

6. Патраманська Л. Ю. Об'єкти та суб'єкти внутрішнього контролю основної діяльності підприємств електронної комерції. *Агросвіт*. № 22, 2015. С. 77-82. URL : http://www.agrosvit.info/pdf/22_2015/16.pdf

7. Петренко С. М. Внутрішній контроль діяльності підприємств і його інформаційне забезпечення: теорія, методологія, організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Київ. 2010. 39 с.

8. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства Наказ Міністерства економіки України 19.01.2006 №14 (у редакції наказу Міністерства економіки України 26.10.2010 №1361. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>

9. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання Наказ Міністерства фінансів України 13.09.2016. № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text>